

Symma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Succincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebvs Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 4. De Codicillis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](#)

¶ idem iur. Gloss. Adde plures differentias, de quibus latius in §. sequenti dicemus.

V. Idonei testes non sunt impubes, servus, furiosus, mutus, surdus, & prodigus, interdictus, item scriptus haeres, & qui eidem, vel testatori ratione patriæ potestatis conjunctus est. §. in testibus 9. & §. seq. Instit. de testam. ordinando. Admititur autem speciali jure legatarius, & fiduciocommissarius singularis, eorumque filii puberes, & alii in potestate existentes §. Legatarius autem Instit. eod. Neque per hoc in propria causa testimonium ferunt, sed ad confirmationem testamenti principaliter adsunt, cui annexum est, quod in illorum cedit utilitatem. Azor. Ill. 13. c. 28. Cardin. Lugo Diff. 24. Sect. 1.

VI. Quod religiosi, & fratres minores in testamento testes assistere possint, etiam absque licentia Praeflati sui concedit Bald. in I. C. de sacros Eccl. & in Arib. ingressio. tit. 1a. son. quoque in I. Hæc consultissima C. de testam. Gomez. verò limitat in I. 3. Taurinum. 28. ut licentia Superioris necessaria sit in testamento, in scriptis tempore testamenti, in nuncupativo autem tempore dispositionis. Clarus hoc te q. 55. n. 7. Guido Papa Decis. 517. Vassq. & I. §. 3. Dub. n. 1. Roder. Tom. III. q. 71. art. 2.

VII. Ad extremum omnis, qui à Jure in judicio prohibetur esse testis, prohibetur quoque in testamento adhiberi. Item quoscunque lex propter flagitia & impietatem suam intestabilis facit ad testificandum non admittuntur. Cum enim quis intestabilis jubetur esse, eo pertinet, ne ejus testimonium recipiatur, & eo amplius, ut quidam putant, neve ipsi dicatur testimonium. I. 26. ff. qui test. fac poss. I. 4. C. de hereticis. Notas bono-

rum testium non nemo comprehendit in his Versiculis.

Conditio, sexus, etas, discretio fama.

Et fortuna, fides, in testibus ista requires.

V. Panorm. in c. cum nuncius de testibus & Barb. eod. titulo. Schneidev. l. 2. Instit. tt. 10. §. Testes. Armilla. V. Testam. n. 8.

VIII. Quando vir & uxor, vel alii duos simul testamentum condunt, non opus est duplicato numero testium, & dupliciti solennitate, quia singuli in utroque testamento subscribunt, & testificantur. Burgos. S. anchez apud Card. Lugo Diff. 24. sect. 1. num. 11. VVesenbec. in l. 28. Pandectas num. 13. Possunt etiam duo in eadem charta testamentum facere, seque mutuo instituere; quamvis id de raro contingentibus esse videatur. Clarus q. 60.

S. IV.

De Codicillis.

I. **C**odicillus dicitur, quasi parvus codex, seu libellus aut scriptura ultimam voluntatem continens absque directa hæreditis institutione. Tholof. l. 43. c. 1. num. 3. A testamento differt duobus modis. Primo, quia non sit ad instituendum hæredem (nisi interdum ex privilegio, uti militibus licet) sed ad aliquid in testamento mutandum, addendum, vel demendum, vel ad faciendam fideicommissariam institutionem. Secundo, in codicillo sufficiunt quinque testes etiam non rogati, inter quos mulieres quoque admittuntur, cum in testamento solenni sepiem requirantur, siue rogati, masculi tamum, & puberes. Hinc sit, ut si testator significet, se velle dispositionem suam

§. III. DE TESTIBVS REQVISITIS.

315

Quam valere meliori modo , quo potest, eam vim Codicillus habeat, ut etiam si testamentum defectu solennitatis non valeat, quā testamentum , id est, quoad institutionem hæredis directam, valeat ramen, quā Codicillus. Unde ulterius sequitur 1. ut legata tali testamento inserta sit solvenda. 2. si testator & ratiō instituat hæredem extraneum , institutio illa directa habebit vim Substitutionis fideicommissariæ. Nam frater , vel alius, qui ab intestato succedit , obligatur illi tradere hæreditatem retentā solum illius quartā parte , quā vocatur Trebellianica. 3. si testator liberos habeat, illis cedet legirima tantum ; reliqua omnia extraneus hæres capiet. Tholos. lo. cit. Melonius Tit. 33. Molina Disp. 131. Rolandin. de Codicill. §. in quibus Tanner. D. 4. quest. 8. Dub. 21. num. 298.

II. Codicillus ad similitudinem testamenti duplíciter fieri potest. Primo per scripturam adhibitis quinque testibus, qui subscríbant nomina sua etiam absque sigillis. Secundo per nuncupationem sine scripto, si testator voluntatem suam declaret coram quinque testibus, quamvis illa postmodum scripto concipiatur. Quod ad hæredem & legata , differentia hæc est: Hæredem testator proprio ore saltem ad interrogationem alterius nominare debet l. Iubemus C. de testam. At legata solo puto constitui possunt , si morbo impeditus testator articulatè loqui nequeat. l. nutruff de legatis. VVesenbec. in l. 29. Pandect. et. 7. num. 6. & 7. A. Zor. l. 6. Rubr. 7. Tanner. D. 4 quest. 8 Dub. 21. Franc. Marcus Decis. 319. Tuscbus V. Concl. 404.

III. Unus an plures codicilli hanc, non intereat, modo contrarii non sint : alias posterior priorem tollit. l. Divi §. Codicillos ff eod l. Cum proponatis C. eod. Duo autem testamenta simul non consistunt: posterior enim semper expungit prius, modò legitimè factum sit , etiam cum nemo ex illo hæres existet , vel quia renuit institutus , vel quia vivo testator decessit: quo in eventu hæredes ab intestato proximi vocantur §. posteriore in. fit. quibus modis testam. infirmentur. l. 3. C. de Codic. Tholos l. 43. 6. l. n. 13.

IV. Quemadmodum Codicillus cum testamento, ita sine illo fieri potest. Aliquando antecedit testamentum, aliquando sequitur : aliquando simul jungitur. §. Non tantum Institut. de Codicillus. l. conficiuntur ff eod. Si nullum testamentum factum sit, ejus loco erit codicillus obligans hæredem ab intestato etiam posthumum l. ab intestato ff. eod. Posthumus autem in testamento neglectus irrexit reddit testamentum , in quo sui nulla mentio fit. l. 1. C. eod. Si autē clausula verbis futuri temporis addita est, posthumus saltem in genere purantur nominati, & fidei omnissimum operatur retenta sola legitima, non Trebellianica Card. Tuscbus V. clausula Codicillaris. Conclus. 292.

V. Si testator dicat quidem velle testamentum condere, non adhibeat ramen necessariam solennitatem , manifestum est, nihil operari: si tamen clausulam codicillarem addat expresse velatitatem. Si hæc dispositio non valeat ut testamentum , valeat eo modo, quo valere potest, valebit, ut codicillus, modo nihil requisitum desit l. 1. ff. eod. l. ult. §. illud quoque

De Hæredibus.

equo C. eod. Si prædicta clausula absit, præsumptioni locus est, & ex illa judicandum, velit, nec ne, dispositionem suam, ut codicillum acceptari. Præsumitur autem si testator juramento vel à se præstato, vel ab hærede præstando confirmarit, ut serventur omnia, quæ in testamento continentur. Juramentum enim censetur efficaciam esse, ut actus, qui eo modo, quo factus est, non valet, valeat eo, quo potest. 2. si persona, cui prævidit testator, filius sit, vel alia persona multiūm dilecta, quia magus amor aruit propensam voluntatem, adeoque præsumptionem operatur clausula Codicillaris. 3. Idem de piâ causâ præsumi potest. Layman. l. 3. tract. 5. c. 8. Tanner. D. 4. q. 8. Dub. x. n. 302. Tuschus l. cit. & v. Testamentum Concl. 90. & 114.

VI. Si prædicta omnia locum non habeant, ita ut neque adjecta sit clausula, neque præsumpta existimetur, testatoris dilpositio cassa & inanis est, non acceptanda, neque ut testamentum, neque ut codicillus, quamvis nihil eorum desideretur quæ adhiberi in codicillis solent l. 1. ff. de Codicilliis & l. ult. C. eod. quia non entis, nullus effectus est. Sunt autem adiuncta omnia & circumstantiae non levii intuitu inspicienda, ut testatoris in certa voluntas exploretur. Specul. in

tt. de Instrument. edit. §. V. fo. de impugnat. testam. Roland.
in Rubr. s. Connarus
l. 9. c. 6.

**

I. Hæredum genera tria sunt 1. Alii qui enim ita proximè defunctum languine contingunt, ut reputentur una persona, quemadmodum filii & uxori. 2. Aliqui ab intestato succedunt, uti fratres, & nepotes. 3. sunt extranei, qui à testatore nominantur, & instituuntur. Ex prioribus alii vocantur sui, & legitimi, filii scilicet & reliqui descendentes. Alii legitimi tantum, qui in defectu præcedentium ab intestato succedunt, ut agnati & propinqui. Qui verò hæredes scribuntur, sive in totâ, sive in parte hæreditatis, testamentarii hæredes appellantur: Legatarii verò, quibus aliqua portio relinquitur. Extraneos vocamus, qui testatoris potestati non sunt subjecti: substitutos, qui hæredi legitimis, si non velit, aut non possit, substituuntur. Hæres commissarius est, cui per fiduciam commissum à defuncto hæreditas relicta est, ut eam instituto hæredi tradat. Hæres necessarius est servus, cui defunctus hæreditatem relinquit, ut, si vendi pro debitis necesse sit, servi nomine vendatur, ad removendam ignominiam. V. Connarus l. 10 c. 5. Denique anomalous hæres dicitur, qui sine certa qualitate est, vel qui planè extraneus: & succedit hæredo non exequente voluntatem defuncti: vel cui addicuntur bona defuncti causâ conservandarum libertatum. VVesenber. in f. l. 28. num. 5. In speculo Saxonico hæredum accelerationis mentio fit, Vulgo Sohn Erben. illi scilicet, qui quando hæreditatem

S s

neque